

Таким чином, головним у діяльності держави на сучасному етапі розвитку українського аграрного сектора стає формування інститутів розвитку, які сприяють переходу до інноваційно-орієнтованого соціально-економічного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Ширма В. В. Організація інноваційного забезпечення функціонування сільськогосподарських підприємств / В. В. Ширма // Економіка та управління АПК. – 2013. – Вип. 10. – С. 197.
2. Закон України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2246-19>.
3. Соловчук К. О. Перспективи розвитку інноваційно-інвестиційних процесів в аграрній сфері / К. О. Соловчук // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 1. – С. 130-137.
4. Чулаєвська М. Є. Інноваційна діяльність в Україні як фактор забезпечення економічного розвитку та стабільності / Чулаєвська М. Є., Баранцева К. К. // Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації керівних кадрів Міністерства доходів і зборів України // Навчальний посібник. К: 2016. 38 с.

Халимоник О.П.

аспірант,

*Національна академія державного управління
при Президентові України*

ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ ЯК СКЛАДОВА СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Провідні країни світу розглядають сферу освіти як пріоритетний напрям інвестицій, який повертається новими технологіями, знаннями і прибутками від інноваційної діяльності.

Сьогодні в Україні проводяться реформаційні процеси. При проведенні реформи в освіті особливо необхідним є правильна побудова стратегічного планування та управління. Всі розуміють, що в час проведення активної фази реформування освітянської галузі, значну увагу в країні слід приділити ефективному використанню бюджетних коштів.

Поміж наукових досліджень, у яких було описано фінансовий контроль в управлінні системою освіти, слід відзначити роботи таких вітчизняних вчених як – Василенко В. Д., Ващенко І. В., Кремень В. Г., Крисюк С. В., Монаєнко О. П., Рубан Н. І., Савченко Л. А., Стефанюк І. Б., Дуброу Д., Левалуа Б., Робертсон Дж. та інші.

Перш ніж розглянути, фінансовий контроль як складова стратегічного управління системою освіти в Україні з'ясуємо, що ж таке система освіти та стратегічне управління системою освіти.

Система освіти України – це державний інструмент реалізації конституційного права громадян України на освіту.

Відповідно до Закону України «Про освіту» – (далі – Закон): «Система освіти – сукупність складників освіти, рівнів і ступенів освіти, кваліфікацій, освітніх програм, стандартів освіти, ліцензійних умов, закладів освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, учасників освітнього процесу, органів управління у сфері освіти, а також нормативно-правових актів, що регулюють відносини між ними» [1].

Так, згідно з Законом – стратегію розвитку освіти в Україні розробляє центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки (Міністерство освіти і науки України).

Стратегічне управління освітою – це вміння передбачати стратегію змін в освіті, управління цією сферою, що ґрунтується на дослідженнях освітянського середовища, реакціях на соціально-економічні, політичні зміни суспільства.

Стратегічне управління системою освіти – теоретична діяльність вищих керівних кадрів освіти, центральних органів управління освітою, що спрямована на вироблення стратегії розвитку освітянської галузі, окремих її підсистем [2, с. 218].

В п. 4 статті 5 Закону зазначено, що документами державного прогнозування і стратегічного планування розвитку освіти є прогноз розвитку освіти України, стратегія розвитку освіти України, відповідні державні, регіональні та місцеві цільові програми, плани діяльності у сфері освіти органів влади.

Державним документом, що визначає мету, стратегічні напрями та основні завдання, на виконання яких має бути спрямована реалізація державної політики у сфері освіти є Указ Президента від 25.06.2013 року № 344 «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року». Згідно з Указом було прийнято Національну стратегію розвитку освіти в Україні.

Національна стратегія визначає основні напрями і шляхи реалізації ідей та положень Національної доктрини розвитку освіти, здійснення реформування освіти упродовж найближчих 10 років у нових соціально-економічних умовах [3].

Під час підготовки Концептуальних засад реформування середньої освіти «Нова українська школа» також було визначено стратегічні напрями та основні завдання реформування загальної середньої освіти.

Варто зазначити, що вміння правильно організувати процес стратегічного управління системою освіти – запорука інтелектуального розвитку нації.

На сьогоднішній день на законодавчому рівні немає визначення поняття фінансового контролю у сфері освіти. Закон України «Про освіту» теж не дає визначення «фінансовий контроль». Так само відсутнє загальне законодавче визначення сутності та процедур проведення фінансового контролю в системі діяльності органів управління освітою.

Фінансовий контроль у галузі освіти – це заснована на нормах фінансового права система заходів і органів щодо перевірки законності та доцільності дій у сфері формування, розподілу і використання грошових фондів держави у сфері освіти [4, с. 125].

Елементами системи фінансового контролю в стратегічному управлінні освітою є суб'єкт та об'єкт контролю, предмет, методи та процес контролю, узагальнення та реалізація результатів контролю.

Предметом фінансового контролю в системі стратегічного управління освітою є всі стадії бюджетного процесу.

Суб'єктом контролю є носій контрольних функцій щодо об'єкта контролю [5, с. 68-72].

Сьогодні в Україні функціонує значна кількість органів і служб, які тією чи іншою мірою здійснюють фінансовий контроль у сфері освіти. За відсутності чіткої концепції та нормативно-правового поля у сфері фінансового контролю на законодавчому рівні не визначено порядок взаємодії суб'єктів фінансового контролю галузі освіти.

Безпосередньо, державний фінансовий нагляд (контроль) здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері освіти, та місцевими органами управління освітою.

Об'єктом фінансового контролю в системі стратегічного управління освітою є грошові потоки і фінансова діяльність закладів освіти.

Фінансовий контроль за діяльністю навчальних закладів незалежно від форм власності здійснюється з метою підвищення ефективності їх діяльності та забезпечення реалізації єдиної державної політики у галузі освіти.

Фінансовий контроль в стратегічному управлінні системою освіти України повинен бути побудований таким чином, щоб можна було швидко й ефективно налаштовуватись на вирішення нових завдань, на застосування нових методів контролю.

За останні роки відбулося суттєве зростання кількості порушень в сфері освіти, що свідчить не тільки про необхідність посилення фінансового контролю, а також вказує на те, що економічний механізм господарювання є недосконалим та містить дуже багато слабких позицій, що сприяє скоєнню тяжких злочинів та завдає великих матеріальних збитків як галузі так і державі в цілому.

На жаль, це і прогалини в нормативно-правових документах, не чітка координація діяльності органів фінансового контролю, і непоодинокі випадки корупційних схем, відсутність єдиного консультативного центру з фінансового контролю, відсутність автоматизованої інформаційно-аналітичної системи фінансового контролю, неналагоджена співпраця між стейкхолдерами (учасниками) освітнього процесу та інші.

Чудовою альтернативою удосконалення фінансового контролю як складової стратегічного управління системою освіти є розвиток соціального партнерства.

Державно-громадський фінансовий контроль в системі управління освітою повинен передбачати тісну співпрацю в процесі управління органів різного походження (державних, громадських, самоврядування), що забезпечує поступовий перехід від централізованого до децентралізованого управління.

Партнерство між владою та громадськістю в результаті співпраці фактично перерозподіляється шляхом переговорів і консультацій поміж державними органами і представниками громадськості. Вони готують і розглядають проекти

рішень через спільні робочі групи, Ради, створюють спільно механізми для вирішення проблем фінансового контролю в системі освіти.

Делегування повноважень означає, що громадськість має сили, розум і реальні важелі впливу на рішення влади, а також реальні можливості для контролювання процесу ухвалення рішень.

Необхідність удосконалення фінансового контролю як складової стратегічного управління системою освіти є об'єктивною вимогою часу і пов'язана з пошуком напрямів ефективного та комплексного розвитку всіх елементів механізму управління державною власністю і фінансовими ресурсами.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про освіту» – [Електронний ресурс]. – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. Халимоник О.П. «Проблеми функціонування фінансового контролю як складової стратегічного управління системою освіти в Україні» // Збірник наукових праць – Наукові розвідки з державного та муніципального управління. Випуск 2 – Київ: «Академія муніципального управління», 2016. – 256 с.
3. Стратегія розвитку освіти в Україні. Національна доктрина розвитку освіти в Україні у XXI столітті. Інтернет ресурс – [Електронний ресурс]. – <https://studfiles.net/preview/5539372/page:27/>.
4. Тимошенко О.В. Особливості реалізації фінансового механізму системи вищої освіти України // Економічний вісник НГУ. – 2011. – № 3. – С. 123-130.
5. Базась М.Ф. Методика та організація фінансового контролю: Підруч. для студ. вищ. навч. зал. – К.: МАУП, 2008. – 440 с.